

To apply rouge¹

פוקסת –

OVERVIEW

The **ברייתא** teaches us that if one's father-in-law or mother-in-law passes he cannot force his wife (who is in mourning) to be כוחלת or פוקסת. Our תוספות discusses the meaning of פוקסת.

פירש הקונטרס² מעברת שרק על פניה -

– **explained** that פוקסת means **she applies rouge on her face** –

disagrees:

ואין נראה דאמר בפרק ב' לקמן (דף יז, א) לא שרק ולא פירכוס משמע דתרי מילי נינהו -

And does not agree, for the גמרא later in the second פרק states, that in Israel they praised the כלה, saying that she does not need **neither שרק (rouge) nor פירכוס; indicating that שרק and פירכוס (which is פוקסת) are two separate items** –

דפוקסת דהכא היינו פירכוס כדאמרינן בסמוך כי קתני אכיחול ואפירכוס³ -

For, which is mentioned here is the same as פירכוס, as the גמרא shortly states that **when the ברייתא stated 'וכן' it was referring to כיחול and פירכוס; proving that פוקסת and פירכוס are the same. We know that שרק and פירכוס are not the same (from the second פרק); therefore שרק and פוקסת (which is פירכוס) are also not the same, which contradicts פירש"י.**

מעביר שרק על פניה פוקסת means פירש"י that פוקסת has another question on

ובשילהי המצניע (שבת צה, א) קתני פוקסת ומעברת שרק על פניה⁴ -

And in the end of המצניע, פרק הברייתא teaches פוקסת and applying rouge on her face; indicating that פוקסת and מעברת שרק are not the same.

regarding פירכוס) רש"י cites another translation of פוקסת

ולקמן בפרק ב' פירש הקונטרס⁵ פירכוס קליעת שער⁶ -

¹ This is the translation according to רש"י.

² ד"ה פוקסת.

³ פירכוס was not mentioned in the ברייתא, only (כוחלת and) פוקסת, we must therefore conclude that the גמרא refers to פוקסת (in the ברייתא) as פירכוס.

⁴ The גמרא there reads; ואלעזר אומר גודלת כוחלת ופוקסת לעצמה פטורה לחברתה חייבת וכן היה רבי שמעון בן אלעזר. אומר משום רבי אליעזר אשה לא תעביר שרק על פניה מפני שצובעת גודלת כוחלת ופוקסת. The fact that initially the גמרא discusses פוקסת and then it uses the term כוחלת and then it uses the term שרק; indicates that העברת שרק is not the same as פוקסת.

⁵ יז, א ד"ה פירכוס.

⁶ There also seems to be an inherent contradiction in פירש"י, for here רש"י explains that פוקסת (which is פירכוס) means קליעת שער. See ד"ה בפירש"י. פירכוס (which is פוקסת) to mean קליעת שער. רש"י explains פירכוס (which is פוקסת) to mean קליעת שער. רש"י explains פירכוס (which is פוקסת) to mean קליעת שער. רש"י explains פירכוס (which is פוקסת) to mean קליעת שער.

And later in the second פרק, רש"י explained פירכוס to mean pleating of the hair –

תוספות asks:

וקשה לרבינו יצחק דבשילהי המצניע (שם צד, ב ושם) קתני גודלת ופוקסת -

And the ר"י has a difficulty with this translation of פירכוס, for in the end of פרק the המצניע the ברייתא mentions גודלת (which is pleating) and פוקסת (which is פירכוס) as two different things; how can רש"י state that פירכוס is קליעת שער, since קליעת שיער is גודלת, which is different from פוקסת (or פירכוס).

תוספות offers his explanation:

אלא נראה דאחד מתיקוני נשים הוא:

But rather it seems that פוקסת (פירכוס) is another one of the women's 'make up' applications.⁷

SUMMARY

According to רש"י the meaning of פוקסת is מעביר שרק and the meaning of פירכוס is אחד according to תוספות both פירכוס and פוקסת (which are the same) are מתיקוני נשים.

THINKING IT OVER

The second question from פרק המצניע would seem to be stronger than the first question from the second פרק (which requires that we associate פירכוס and פוקסת). Why did תוספות ask first from there and not from פרק המצניע?⁸

..ואין לחוש בכך כי כן דרכו לפרש במקום זה כך ובמקום אחר שינה פירושו who writes בד"ה כלל

⁷ See תוס' הרא"ש who writes; עיי"ש כו', עיי"ש; ונראה לי דפוקסת היינו כמין חוטין של בצק ומניחה אותו על פניה כדי להאדים פניה כו', עיי"ש

⁸ See תוס' הרא"ש.